

Salmer: 785, 91, *Sankt Hans i sognets kirke*, 76

Luk 1, 68-79; Es 40, 1-5; Joh 3, 22-30

Dette hellige evangelium skriver evangelisten

Johannes:

Derefter kom Jesus og hans disciple til Judæas land; dér var han en tid sammen med dem og døbte. Også Johannes døbte, i Ænon ved Salem, for dér var der meget vand, og folk kom og blev døbt. For Johannes var endnu ikke sat i fængsel.

Nu kom Johannes' disciple i diskussion med en jøde om renselse, og de gik hen til Johannes og sagde: »Rabbi, han, som var hos dig på den anden side af Jordan, han, som du har vidnet om, han døber nu selv, og alle kommer til ham.« Johannes svarede: »Et menneske kan ikke tage noget som helst uden at have fået det givet fra himlen. I kan selv bevidne, at jeg sagde: Jeg er ikke Kristus, men jeg er udsendt forud for ham. Den, der har bruden, er brudgom; men brudgommens ven, som står

og lytter efter ham, fyldes med glæde, når han hører brudgommen komme. Det er min glæde, og den er nu fuldkommen. Han skal blive større, jeg skal blive mindre.

Vi lever i tider, hvor vi er særdeles optaget af det gode liv, det værdige liv, et liv, der skal udnytte sit fulde potentiale. Ud fra den opfattelse er både Johannes Døbers og Jesu liv dårlige. Begge var de født til en grim skæbne, et liv i modgang, som for begges vedkommende blev afsluttet på brutal vis; de måtte give afkald på sig selv, og alligevel er alt, vi har hørt i dag, præget af forventning og glæde. Der er livskraft i teksterne om Johannes, som kom til verden, alene fordi han skulle bane vejen, gøde jorden, for Guds søn. Johannes' liv bliver fuldkommengjort i det øjeblik, Jesus viser sig, de to hører tæt sammen, og hos Lukas hører vi, at det er bestemt sådan fra begyndelsen. Johannes var søn af Marias fjerne slægtning, Elisabeth, og hendes mand Zakarias. De var for længst ude over

deres første ungdom, da Zakarias af en engel blev spået, at han og Elisabeth skulle få en søn, og at denne søn skulle kaldes Johannes. Da Zakarias havde vanskeligt ved at tro englen, blev han som straf slået med stumhed, som først forsvandt, da Johannes blev født.

Da Elisabeth var seks måneder henne i sin graviditet, fortælles det, at Maria opsøgte hende kort efter, at hun selv af englen Gabriel havde fået at vide, at hun ved Helligåndens kraft skulle bære og føde Guds søn. I det øjeblik Maria hilser Elisabeth, springer barnet i hendes liv af fryd, og hun udbryder: *»Velsignet er du blandt kvinder, og velsignet dit livs frugt! Hvordan kan det forundes mig, at min Herres mor kommer til mig?«* Så Elisabeth ved allerede ved mødet her, at Maria bærer Gud under sit hjerte. Dermed er forholdet mellem Johannes og Jesus markeret; Johannes ved altså allerede i fosterstadiet, at Jesus er guddommelig, og at der er glæde forbundet med hans komme.

Da Johannes så kommer til verden, får Zakarias som nævnt talens brug igen og bryder som det første ud i den lovprisning, vi hørte fra alteret. Og – fortælles det – drengen voksede op og blev stærk i ånden. Han drog ud i ørkenen, hvor han opholdt sig, indtil han skulle træde frem og begynde sin gerning. Hos Markus og Matthæus fortælles det, at han gik klædt i klæder af kamelhår med et bælte om livet og levede af græshopper og vilde biers honning. Johannes prædikede omvendelse for Israels folk, og han døbte de omvendte i Jordanfloden. Det er til ham, Jesus kommer for selv at blive døbt. Johannes tøver, for han ved, at han trænger til at blive døbt af Jesus, men Jesus insisterer på, at alt skal ske, som Gud har bestemt det. I samme øjeblik, Jesus stiger op af floden, åbner himlen sig, Helligånden flyver ned som en due over ham, og Herrens røst lyder fra skyerne: *»Du er min elskede søn, i dig har jeg fundet velbehag.«* Herfra er Jesus hovedpersonen i alle evangelierne; han bliver større, medens Johannes bliver mindre, om end han fylder forskelligt i de fire evangelier. Det er tydeligt,

at Johannes for nogle af de første menigheder har betydet så meget, at man kan få den tanke, at de har været konkurrenter. I hvert fald hører vi, at Jesus må berolige Johannes og hans disciple, da de tvivler på, om han nu er den, der skal komme. Det sker, da Johannes sidder fængslet, efter at kong Herodes Antipas på sin hustru Herodias' forlangende har ladet ham fængsle. Johannes har nemlig prædikeret omvendelse også for kongen, der havde ladet sig skille fra sin første kone for at gifte sig med sin halvbroders kone, Herodias, der med sig ind i ægteskabet bragte datteren Salome. Så Johannes var altså ingen bangebuks og skelede hverken til høj eller lav, når han prædikede omvendelse fra et syndigt levned. Og det lader til, at hans prædiken på baggrund af hans personlige mod har gjort ham så populær, at kongen ikke turde lade ham henrette, selv om Herodias plagede. Ved list fik hun dog sin vilje; Herodes var glad for dans, Salome var flink til at danse, og hendes mor lod hende derfor danse ved den fødselsdagsbanket, kongen holdt for sine fornemme

gæster. Herodes fandt så stort behag i hendes dans, at han foran gæsterne svor at opfylde et hvilket som helst ønske, hun måtte have, og på moderens foranledning forlangte hun Johannes' hoved på det fad. Herodes blev frygtelig ked af det, men da han havde svoret sin ed i alles påsyn, måtte han efterkomme hendes ønske. Og sådan forlod Johannes denne verden.

Da Kristi kirke blev veletableret, fik han som helgen, der på dansk kom til at hedde Sankt Hans, sin egen helligdag, og intet tidspunkt var bedre end at tage midsommerdagen, hvor året vender, lyset aftager, og hvor der er et halvt år til jul, ligesom der var et halvt år imellem Johannes og Jesus. Indtil 1770 var Sankthansdag, den 24. juni, stadig helligdag, men Sankthansaften bestod, ikke mindst fordi vi her på vore breddegrader – sikkert fra førkristen tid – har haft tradition for at holde vågenat med bål, som skulle holde troldtøj og hekse borte.

Personligt føler jeg et vemod ved Sankthans, fordi vi går mørkere tider i møde, men så er det netop her, at vi skal huske på, at lyset altid er på vej tilbage, og at det vil blive tændt igen julenat, da Jesus, vor frelser, Guds lam, som bærer verdens synd, lod sig føde. Derfor har jeg også i aften valgt at begynde i det vemodige, ja, nærmest fortvivlede udtryk fra Jakob Knudsens store salme, *Tunge, mørke natteskyer*, hvor han klynger sig til et lille vågelys, der brænder ensomt i et mørklagt hus, for at ende i en af Brorsons jubelsalmer samt det lyshav, der præger Knudsens mere kendte morgensalme *Se, nu stiger solen*. Den vil få det sidste ord i aften. For det gode ved Kristus er, at han er den, der lyser i det mørke, som ikke bugt med ham. Han kom og kommer fortsat til de bange og fortrykte, og derfor skal vi til slut høre de ord, han trøstede Johannes med, da han sad angst og forladt i sin celle og ventede på døden. Da bød Jesus hans disciple at fortælle ham, hvad de hørte og så:
»Blinde ser, og lamme går, spedalske bliver rene, og døve hører, og døde står op, og evangeliet forkyndes for

fattige.« I mødet med evangeliet er vi - som Johannes - fattige og fængslede, men bliver rige og frie i Jesus Kristus.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.
Amen